

LINGUA ET VITA

**vedecký časopis
pre výskum jazykov a interkultúrnej komunikácie**

**Fakulty aplikovaných jazykov
Ekonomickej univerzity v Bratislave**

Lingua et vita 4/2013

Redakčná rada

Šéfredaktorka časopisu: Doc. PhDr. Daniela Breveníková, CSc.

Výkonný redaktor: PhDr. Roman Kvapil, PhD.

Členovia redakčnej rady: Prof. PhDr. Lívia Adamcová, PhD.
Prof. PhDr. Štefan Povchanič, PhD.
Doc. PhDr. Jana Lenghardtová, CSc.
Doc. PhDr. Helena Šajgalíková, CSc.
Doc. PhDr. Ladislav Lapšanský, PhD.
Doc. Mgr. Katarína Seresová, PhD.
PhDr. Katarína Strelková, PhD.
Mgr. Milada Pauleová
Dipl. Slaw. Heike Kuban

Recenzenti: Prof. PhDr. Lívia Adamcová, PhD.
Doc. PhDr. Daniela Breveníková, CSc.
Doc. PhDr. Dezider Kollár, CSc.
Doc. PhDr. Helena Šajgalíková, PhD.
Doc. Mgr. Katarína Seresová, PhD.
Mgr. Diana Patrícia Varela Cano, PhD.
PhDr. Katarína Strelková, PhD.
Mgr. Sofia Tužinská, PhD.
Mgr. Milada Pauleová

Grafická úprava a zlom: PhDr. Roman Kvapil, PhD.

Vydavateľ: Vydavateľstvo EKONÓM, december 2013

Náklad: 100 ks

ISSN 1338-6743

Za pravopisnú, gramatickú, lexikálnu a štylistickú stránku uverejnených príspevkov zodpovedajú autori príspevkov.

Adresa redakcie:

Ekonomická univerzita v Bratislave
Fakulta aplikovaných jazykov
Dolnozemska cesta 1
852 35 Bratislava
Email: casopis.faj@gmail.com

OBSAH

Úvod	5
------	---

JAZYK, KOMUNIKÁCIA, KULTÚRA

<i>Lívia Adamcová</i> Eine Bemerkungen zur deutsch-slowakischen kontrastiven Linguistik	7
--	---

<i>Mária Bláhová</i> Pursuing Happiness through Differences in Cultures	15
--	----

<i>Vesna Dickov</i> La literatura infantil hispanoamericana en Serbia	25
--	----

<i>Ольга Дровникова</i> Аномальные коммуникативные ситуации	39
--	----

<i>Eleonóra Flochová</i> Textová kohézia. Koreláty v podmetových a predmetových vetách	43
---	----

<i>Jiří Chalupa</i> La leyenda negra y la lucha propagandística por la imagen de España	50
--	----

<i>Gabriela Rehtoríková</i> Mládežnícky – študentský žargón	60
--	----

DIDAKTIKA A METODIKA VYUČOVACÍCH A CUDZÍCH JAZYKOV

<i>María José Latorre Medina</i> Propuesta metodológica para la enseñanza de lenguas extranjeras	74
---	----

<i>Aneta Pawlak</i> La enseñanza del español como lengua extranjera a través de refranes y greguerías	82
--	----

<i>Татьяна Петровна Скорикова</i> Лингвориторический аспект речевой культуры в практике вузовского образования	92
---	----

<i>Mária Spišiaková</i> Krátka konfrontácia učebníc španielskeho jazyka z hľadiska výučby minulých časov	101
---	-----

TRANSLATOLÓGIA

<i>Ladislav Lapšanský</i> Medzi súdnym a všeobecným prekladom	107
--	-----

RECENZIE

Štefan Povchanič

Jiří Šrámek: Panorama francouzské literatury od počátku
po současnost I. – II.

112

Eva Szeherová

Ivica Kolečáni Lenčová: Vizuálne médium vo výučbe cudzích jazykov

115

PRIPOMÍNANIE SI...

Eleonóra Flochová

Spomienka na Zdenku Kanisovú

117

Slovo na úvod

Vážení čitatelia,

do rúk sa vám dostáva v poradí štvrté číslo časopisu *Lingua et vita*. V klasických, nezmenených rubrikách (s výnimkou jednej zmeny) autori jednotlivých príspevkov poskytujú pohľad na čiastkové vedecké a výskumné problémy.

V rubrike *JAZYK, KULTÚRA, KOMUNIKÁCIA* sa riešia problémy kontrastívnej metódy v súčasnej germanistickej lingvistike, postavenie interkultúrnej komunikácie v modernom globalizovanom svete vo vzťahu k otázkam všeobecnej spokojnosti a šťastia ľudí v rôznych kultúrach, prijímanie hispanoamerických kníh pre mladých čitateľov v Srbsku, anomálie v komunikatívnych situáciách, otázky textovej kohézie a korelátov v podmetových a predmetových vetách, literárnovedné otázky legendy a jej transformácie počas jej historického vývinu a žargónové slová v systéme slovnej zásoby študentov ruských vysokých škôl.

Rubrika *DIDAKTIKA A METODIKA VYUČOVACÍCH A CUDZÍCH JAZYKOV* sa zameriava na nové modely vzdelávania v oblasti cudzích jazykov s preferenciou aktivizujúcich prvkov vo vyučovacom procese, využívanie frazeologických konštrukcií vo vyučovaní španielskeho jazyka, konfrontáciu učebníc španielskeho jazyka z hľadiska výučby minulých časov a aspekty kultúry reči v podmienkach vysokoškolského vzdelávania.

Rubrika *TRANSLATOLÓGIA* sa zaoberá významom a postavením úradného prekladu a jeho terminologickou presnosťou a jednoznačnosťou a problematikou ekvivalentácie a obsahovej presnosti úradného prekladu.

Predmetom rubriky *RECENZIE* sú publikácia Jiřího Šrámka *Panorama francouzské literatury od počátku po současnost I. – II.* a publikácia Ivce Kolečáni Lenčovej *Vizuálne médium vo výučbe cudzích jazykov – Vybrané kapitoly s praktickými ukážkami z nemeckého jazyka*.

Rubriky časopisu *Lingua et vita* nie sú pevne stanovené. Časopis chce pružne reagovať na potreby vedy, výskumu a praxe v oblasti cudzích a vyučovacích jazykov a interkultúrnej komunikácie. Otázka typov a počtu rubrik je vždy otvorená a vychádza z naznačených potrieb. V tomto čísle preto otvárame ďalšiu rubriku, rubriku *PRIPOMÍNAME SI...*, námetmi ktorej môžu byť nielen rôzne

výročia narodenia popredných dejateľov v oblasti jazykovedy, literárnej vedy, pedagogiky, národnej, európskej a svetovej kultúry a dejín, ale aj vedecké, výskumné a učiteľské osobnosti našej univerzity a fakulty. V tomto čísle časopisu sme takýto priestor venovali Zdenke Kanisovej.

Rok 2013 bol rok, v ktorom sme si pripomenuli minimálne tri významné okrúhle výročia. Rok 863 – príchod Konštantína na Veľkú Moravu, rok 1863 – vznik Matice slovenskej, rok 1993 – vznik samostatnej Slovenskej republiky. Nie je ani tak dôležité, o aké a koľké výročie danej udalosti ide. Je dôležité, aby sme nachádzali zmysel toho, prečo si niečo pripomíname, prečo to má pre nás a ďalšie generácie význam. Veríme, že aj rok 2014 bude rokom, v ktorom nám ostane čas, miesto a pochopenie v našich myšliach nielen na tvorivé bádanie v oblasti vedy, výskumu a vyučovacieho procesu, ale aj na aktivity, ktoré nás spájajú a posúvajú o krok ďalej.

Všetkým našim prispievateľom a čitateľom prajeme v roku 2014 veľa zdravia, optimizmu a tvorivej pracovnej atmosféry.

Redakcia časopisu

JAZYK, KULTÚRA, KOMUNIKÁCIA

EINIGE BEMERKUNGEN ZUR DEUTSCH-SLOWAKISCHEN KONTRASTIVEN LINGUISTIK

Lívia Adamcová

Abstrakt

Cieľom príspevku je upozorniť na nezastupiteľné miesto kontrastívnej metódy v súčasnej germanistickej lingvistike a porovnať niektoré dôležité elementy slovenčiny a nemčiny. Sú to predovšetkým fonologická, morfosyntaktická a lexikálna oblasť, ktoré najviac podliehajú interferencii a zapríčiňujú najväčšie problémy v procese osvojovania si nemeckého jazyka.

Kľúčové slová: kontrastívna lingvistika, fonetika a fonológia nemeckého jazyka, gramatické kategórie, ekvivalencia slovenskej a nemeckej lexiky, interferencia

Abstract

Die kontrastive Linguistik nimmt in der gegenwärtigen Germanistikforschung eine wichtige Stelle ein. Der Beitrag stellt anhand der Fehleranalyse einige wichtige Phänomene des Slowakischen und des Deutschen vor und zeigt, wie diese Phänomene den Spracherwerbsprozess beeinflussen beziehungsweise erschweren.

Schlüsselwörter: kontrastive Linguistik, das Phonemsystem des Deutschen und des Slowakischen, sprachliche Interferenz, Genussystem, lexikalische Interferenz

PURSUING HAPPINESS THROUGH DIFFERENCES IN CULTURES

Mária Bláhová

Abstrakt

Interkultúrna komunikácia dosiahla významné postavenie v modernom globalizovanom svete, keďže sa dotýka viacerých aktivít v rámci sveta ako aj v rámci rôznych kultúr. V príspevku uvádzame niektoré kritériá a javy, ktoré by mohli stáť za pocitmi všeobecnej spokojnosti a šťastia u ľudí naprieč rôznymi kultúrami. Uvádzame aj niektoré tabuľky ako výsledky výskumov renomovaných svetových inštitúcií na porovnanie daných skutočností. V závere predkladáme niektoré všeobecné, ako aj vlastné názory na to, čo spôsobuje spokojnosť u niektorých národov a ako k tomu prispieva aj rozvoj interkultúrnej komunikácie v modernom globalizovanom svete.

Kľúčové slová: šťastie, kultúra a komunikácia, spoločenský a ekonomický blahobyť, ekonomický rast

Abstract

Intercultural communication has achieved a valuable position in the globalized world as it tackles all spheres of human activities world and culture wide. The paper puts forward some criteria and phenomena that may cause general feelings of content and happiness people all over cultures enjoy. We have included tables as outputs of study and research having been provided by some renowned international institutions. In conclusion we submit some general as well as our ideas that could help both citizens and professionals to live and act in satisfied and happy living conditions and emphasize the importance of intercultural communication in the globalized world.

Key words: happiness, culture and communication, social and economic welfare, economic growth

LA LITERATURA INFANTIL HISPANOAMERICANA EN SERBIA

Vesna Dickov

Abstracto

El propósito de este trabajo es investigar la recepción de los libros hispanoamericanos dedicados a los lectores jóvenes en Serbia. El campo de nuestra investigación abarca los libros hispanoamericanos para los niños y jóvenes que aparecieron en serbio principalmente a lo largo del siglo XX. Intentaremos, por lo tanto, interpretar críticamente todos los actores y elementos de la dicha recepción (autores hispanoamericanos, tipología de las obras publicadas, casas editoriales serbias, traductores, tiradas, distancias temporales y estéticas), teniendo en cuenta las posibilidades y perspectivas de una futura producción literaria de esta clase en Serbia.

Palabras clave: literatura infantil, Hispano América, recepción, traducción, Serbia.

Abstrakt

Cieľom práce je preštudovať, ako sú v Srbsku prijímané hispanoamerické knihy pre mladých čitateľov. Kampus nášho výskumu zahŕňa hispanoamerické knihy pre deti a mládež, ktoré sa objavili v Srbsku v priebehu XX. storočia. Našou snahou je kriticky interpretovať všetkých aktérov a účastníkov tohto procesu (hispanoamerických autorov, typológiu publikovaných diel, srbské vydavateľstvá, prekladateľov, počty výtlačkov, časové a estetické rozmedzia), majú na pamäti možnosti a perspektívy možnej budúcej literárnej produkcie v tejto oblasti.

Kľúčové slová: detská literatúra, Latinská Amerika, recepcia, preklad, Srbsko.

АНОМАЛЬНЫЕ КОММУНИКАТИВНЫЕ СИТУАЦИИ

Ольга Дровникова

Резюме

Изучение особенностей речевого поведения коммуникантов в аномальной ситуации является новым направлением в коммуникативной лингвистике. Конфликтная ситуация – это результат особого типа общения, особого речевого поведения коммуникантов. При описании неуспешного или квазиуспешного коммуникативного поведения мы считаем целесообразным последовательно разграничивать понятия коммуникативного конфликта (КК), коммуникативной неудачи (КН) и коммуникативного дискомфорта (КД).

Ключевые слова: аномальные коммуникативные ситуации, конфликтная ситуация, коммуникативный конфликт, партнеры по коммуникации, оптимизация диалогического общения, коммуникативная неудача (КН), коммуникативный конфликт (КК), коммуникативный дискомфорт (КД), неэффективное общение, эффективное общение.

Abstract

Studying the features of communicants' verbal behavior in an abnormal situation is a new direction in communicative linguistics. The conflict is the result of a special type of communication, specific speech behavior of communicants. When describing unsuccessful or quasi-communicative behavior, we consider it appropriate to consistently distinguish between the concept of communicative conflict (QC), communication failure (CF) and communicative discomfort (CD).

Keywords: Abnormal communication situation, the conflict situation, communicative conflict, communication partners, optimizing dialogic communication, communication failure (CF), communicative conflict (CC), the communicative discomfort (CD), poor communication, effective communication.

TEXTOVÁ KOHÉZIA

KORELÁTY V PODMETOVÝCH A PREDMETOVÝCH VETÁCH

Eleonóra Flochová

Abstrakt

Odborný jazyk má svoje špecifické vlastnosti. Všetky tieto vlastnosti sa v odborných textoch dosahujú určitými textovými, syntaktickými a lexikálnymi prostriedkami. Príspevok sa zaoberá podmetovými a predmetovými vetami a niektorými jazykovými prostriedkami, ktoré významnou mierou prispievajú ku kohézii textu.

Kľúčové slová: špecifiká odborného jazyka, textová kohézia, koreláty

Abstract

Die Fachsprache hat ihre spezifischen Eigenschaften. Alle diese Eigenschaften werden in den Fachtexten mit den bestimmten textuellen, syntaktischen und lexikalischen Mitteln erreicht. In dem vorliegenden Beitrag beschäftige ich mich mit den Subjekt- und Objektsätzen und mit einigen sprachlichen Mitteln, die in einem entscheidenden Maße zur Textkohäsion beitragen.

Schlüsselwörter: fachsprachliche Besonderheiten, Textkohäsion, Korrelate

LA LEYENDA NEGRA Y LA LUCHA PROPAGANDÍSTICA POR LA IMAGEN DE ESPAÑA

Jiří Chalupa

Abstract

Although only in a small space and simplifying, we have tried to present and interpret the phenomenon of anti-Spanish Black Legend, perhaps the first great propaganda struggle in the modern Western history. We have defined the legend and we have followed briefly its transformations along its historical trajectory, that is, from its first traces in Italy in the thirteenth century to its last echoes in the twentieth century. We have also tried to show, in the specific case of the figure of Bartolomé de Las Casas, how similar propaganda campaign has a huge influence on historians and their work.

Key words: history, Spain, Black Legend, propaganda, Bartolomé de Las Casas

Abstrakt

Aj keď len na malom priestore a zjednodušene, pokúsili sme sa prezentovať a interpretovať fenomén antišpanielskej Black Legend. Ide snáď o prvý veľký propagandistický boj v modernej západnej histórii. Definovali sme legendu a stručne sme nasledovali jej transformácie počas jej historickej trajektórie, od prvých stôp v Taliansku v trinástom storočí až k jej posledným ozvenám v dvadsiatom storočí. Tiež sme sa snažili ukázať na konkrétnom prípade postavy Bartolomého de Las Casas, aký obrovský vplyv má podobná propagandistická kampaň na historikov a ich práce.

Kľúčové slová: história, Španielsko, Black legend, propaganda, Bartolomé de Las Casas

MLÁDEŽNÍCKA LEXIKA

Gabriela Rechteríková

Abstrakt

Autorka sa zameriava na žargónové slová v systéme slovnej zásoby študentov ruských vysokých škôl, ktoré v bežnej komunikácii zohrávajú významnú úlohu a sú charakteristické pre študentov v ich jazykovom prostredí. Ide najmä o slová frekventované či už v hovorovom prejave alebo v písomnom styku v rôznych mediálnych podobách – prostredníctvom mobilu (telefonáty, sms správy), alebo v rámci možností internetu – ICQ, Facebook, YouTube a pod.

Kľúčové slová: rozširovanie slovnej zásoby, študentský žargón, opodstatnenosť zoznamovania študentov s nenormatívnou lexikou

Абстракт

Автор уделяет внимание жаргонной лексике в системе словарного запаса студентов вузов, играющей важную роль в общении студентов в рамках их языковой среды. Речь идёт прежде всего о часто употребляемых словах, встречающихся как в разговорной, так и письменной форме в разных медиальных модификациях – посредством мобильного телефона (звонки, смс-сообщения) или же в рамках Интернета – в социальных сетях. В таблице приводятся примеры русской студенческой жаргонной лексики.

Ключевые слова: пополнение словарного запаса, студенческий жаргон, обоснованность знакомления студентов с ненормативной лексикой

DIDAKTIKA A METODIKA VYUČOVACÍCH A CUDZÍCH JAZYKOV

PROPUESTA METODOLÓGICA PARA LA ENSEÑANZA DE LENGUAS EXTRANJERAS

María José Latorre Medina

Abstrakt

Napriek úsiliu a ťažkostiam, ktoré pre učiteľský zbor predstavuje adaptácia na nový model vzdelávania presadzovaný v Európe, európska konvergencia v oblasti vyššieho vzdelávania sa chápala ako cenná príležitosť znova sa naučiť, ako vyučovať a začleniť nové perspektívy do obvyklej formy vysokoškolskej výučby a obzvlášť výučby cudzích jazykov. Prijatie inovácií metodiky výučby bolo bezpochyby jednou z najdôležitejších odborných výziev pre učiteľov v danej

oblasti. Článok sa zameriava na tie účinné metódy, ktoré možno zaviesť do výučby jazykov s cieľom zmobilizovať príslušné vzdelávanie u študentov.

Kľúčové slová: metodika výučby, vysokoškolské vzdelanie, cudzie jazyky, kvalita vysokoškolského vzdelávania, Európsky priestor vyššieho vzdelávania.

Abstracto

Pese al esfuerzo y la dificultad que ha supuesto para el profesorado la adaptación al nuevo modelo educativo, propugnado desde Europa, la convergencia europea en materia de educación superior se ha visto y asumido como una oportunidad valiosa de reaprender a enseñar, incorporando nuevos cambios y perspectivas a la forma habitual de afrontar la docencia universitaria, en general, y la docencia en lenguas extranjeras, en particular. En este marco, abordar la innovación en la metodología docente ha sido, sin duda, uno de los retos profesionales más importantes que se le han presentado al profesorado de esta área de conocimiento. Este artículo centra su atención en aquellas metodologías activas que pueden introducirse en la enseñanza de los idiomas, en aras a movilizar aprendizajes relevantes en el alumnado.

Palabras clave: metodología docente, enseñanza universitaria, lenguas extranjeras, calidad del aprendizaje universitario, Espacio Europeo de Educación Superior.

LA ENSEÑANZA DEL ESPAÑOL COMO LENGUA EXTRANJERA A TRAVÉS DE REFRAINES Y GREGUERÍAS

Aneta Pawlak

Resumen en inglés

The purpose of this paper is to present the didactic benefits of using, at different levels of teaching, short sentences such as *greguerías* and proverbs that also possess great poetic value. The paper also presents several methodological proposals of activities based on proverbs and *greguerías* to demonstrate the usefulness in the development of lexical, grammatical and cultural skills of the students of Spanish as a foreign language.

Key words: proverbs, *greguerías*, methodology and teaching of Spanish as a foreign language

Abstrakt

Cieľom tejto práce je predstaviť na rôznych úrovniach výučby didaktické výhody používania krátkych viet vo forme tzv. *greguerías* a prísloví, ktoré disponujú veľkou poetickou hodnotou. Príspevok prezentuje aj niekoľko metodických návrhov a aktivít založených na práci s prísloviami a *greguerías* a dokazuje tým ich pozitívny vplyv na získanie lexikálnych, gramatických a kultúrnych zručností študentov španielčiny ako cudzieho jazyka.

Kľúčové slová: príslovia, *greguerías*, metodológia a vyučovanie španielčiny ako cudzieho jazyka

ЛИНГВОРИТОРИЧЕСКИЙ АСПЕКТ РЕЧЕВОЙ КУЛЬТУРЫ В ПРАКТИКЕ ВУЗОВСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Татьяна Петровна Скорикова

Абстракт

Показано, что одной из наиболее важных задач современного образования (в том числе технического) является совершенствование речевой культуры учащихся. Рассмотрены особенности устной публичной речи в контексте характеристики авторского спецкурса, нацеленного на формирование лингвориторических навыков учащихся. Определены основные элементы риторического самообразования.

Ключевые слова: культура публичной речи, лингвориторические навыки, риторическое самообразование.

Abstract

It is shown that one of the most important problems of modern education (including technical) is to improve the speech culture of the students. The features of oral public speech in the context of the characteristics of the author's special course aimed at establishing lingvo-rhetorical students' skills are described. The basic elements of rhetorical self-education are determined

Keywords: culture of public speech, lingvorhetorical skills rhetorical self-education.

KRÁTKA KONFRONTÁCIA UČEBNÍČ ŠPANIELSKÉHO JAZYKA Z HLADISKA VÝUČBY MINULÝCH ČASOV

Mária Spišáková

Abstrakt

Príspevok porovnáva a analyzuje systém slovesných časov v slovenčine a španielčine a používanie minulých časov v oboch jazykoch. Na základe tejto analýzy sa autorka zamýšľa nad najvhodnejším postupom výučby minulých časov, aby dochádzalo čo k najmenším interferenciám u študentov. Záver obsahuje krátky prehľad najpoužívanejších španielskych, českých a slovenských učebníc španielčiny a postup výučby minulých časov v týchto učebniciach.

Kľúčové slová: slovenčina, španielčina, minulé časy, vyučovanie, interferencie

Abstracto

En la presente ponencia se compara y analiza el sistema verbal de los tiempos pasados en eslovaco y español y el uso de éstos en los dos idiomas. Basándose en este análisis la autora expresa consideraciones sobre el procedimiento más adecuado para enseñar los tiempos pasados para evitar las interferencias en los alumnos eslovacos. Al final se presenta un resumen breve de los libros de texto de español como lengua extranjera desde el punto de vista de la enseñanza de los tiempos pasados editados tanto en España como en Eslovaquia o Chequia más usados.

Palabras clave: eslovaco, español, tiempos pasados, enseñanza, interferencias

TRANSLATOLÓGIA

MEDZI SÚDNYM A VŠEOBECNÝM PREKLADOM

Ladislav Lapšanský

Abstrakt

V nebývalej miere sa v oblasti praktického jazyka dostáva dnes do popredia úradný preklad. Jeho záväzný charakter kladie zvýšené nároky na terminologickú presnosť a jednoznačnosť. V jazykovej príprave sa stretávame často s tolerovaním či presadzovaním ekvivalentácie na úkor obsahovej presnosti. Z tohto hľadiska sa javí užitočné aplikovať na vysokej škole, prípadne na odbornej strednej škole podľa profesijnej orientácie, takú jazykovú výchovu, ktorá sekundárne poukáže na striktnosť a zodpovednosť nielen úradného prekladu.

Kľúčové slová: úradný preklad, všeobecný preklad, viacvýznamovosť, odlišnosť systému

Abbrégé

La traduction légale se fait, dans ce temps récent, une place éminente sur le champ de la langue pratique. Dans la préparation linguistique, nous sommes confrontés souvent à la tolérance d'équivalence au lieu du contenu exacte. Sa nature engageante exige un effort accru dans la recherche de l'exactitude et de l'univocité terminologiques. Dans le supérieur ou le secondaire professionnel, il semble être utile de mener la préparation linguistique dans la voie d'une orientation sectorielle qui aura mis en évidence le caractère rigoureux et responsable non seulement de la traduction légale.

Mots clés: traduction légale et générale, polysémie, différence systémique